

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4

Egész évre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Kikelet.

A szokatlanul zord időjárás még rakoncátlan-kodik ugyan, de már nem csak a naptár, hanem a megenyhült légáramlat, a hosszú nappalok a rügyező fák galyai mind azt bizonyítják, hogy a természet örök törvénye megköveteli a maga jogát s az idén is tapasztalt rendellenesség csak kivétel a szabály alól, melyet az egyszeri oigány úgy karakterizált, hogy: — „Szent-György napkor kibuvik a fű, ha kalapáccsal verjük is vissza s Szent-Mihály napkor nem nő, hogyha harapófogóval huzzuk is”.

A mi klímánk itt a magasan fekvő völgy-katlanban, nyár elejeig hóval borított magas hegyek között természetesen zordabb, mint a déli-bábos rónán, ahol a buza között szól már a dalos pacsirta, sőt már igazgatja a golya az ócska fészket. Itt nem zeng soha zöld vetésben a tavasz első dalnoka, itt nem üt tanyát a kelepelő vándor-madár; de a kikelet itt is beköszönt, mikor melegül a napsugár s ezzel elérkezik a tavaszi munka kezdete. Nem a szántás-vetés, nem a szőlőnyitás, hanem az éghajlati viszonyoknak megfelelő foglalkozás ideje köszöntött be. Mi nem a föld felületének verejtékes munkával mivelte felületéről aratjuk a termést, hanem a föld méhének kincsével gyarápítjuk a nemzeti vagyonosodást. A többi kereseti ágaknak is ez a foglalkozás képezi forrását. Az itt divó foglalkozási körben is újabb- és más lendületet vesz a tavasz beálltával kezdődő tevékenység.

Első sorban itt a közdogok intézőire hárul az a sürgős feladat, hogy az évtizedek mulasztását pótló közalkotások létesítése érdekében szükséges

intézkedéseket tegyen, nehogy a munkaidő felhasználatlanul muljon el. Az utcák szabályozása, a csatornázás, a járdák és utak készítése már most sürgősen végzendő előintézkedéseket feltételez. Megnyugvással konstatálhatjuk, hogy e tekintetben a községi képviselőtestület ide vonatkozó határozatainak végrehajtásával megbízott építészeti- és pénzügyi bizottság az előjárósággal egyetértve már megtette a szükséges intézkedéseket, hogy a törvény rendelkezésének személt tartásával a munkaidő a tervezett létesítményekre való tekintettel a lehetőségig felhasználassék.

A népert, az itteni lakosokért is kell tenni, ennek a helyzetén is segíteni kell. Első sorban is nyomasztó a lakásdrágaság. Akit a megélhetés kényszerűsége, a boldogulás vágya ide köt, annak első sorban is lakásra van szüksége, még pedig foglalkozásához, társadalmi állásához és anyagi képességéhez mérten, megfelelő otthonra.

Mindenestre örvendetes jelenség Petrozsény rohamos népesedése. Bizonyítéka annak, hogy itt meg vannak a tisztességes megélhetés feltételei. És ez igaz. Mert aki dolgozni tud és akar, az megfelelő ekzsztenciát biztosíthat magának. Ez a körülmény vonzza ide a települők ezreit. És ez nemzetgazdasági érdekből nagyon üdvös jelenség. Ha az ország más vidékein ugyanezt lehetne konstatálni, bizonyára nem volna ok a kivándorlás nemzeti veszedelme fölött való aggódásra. Igaz, hogy itt sem lehet annyi munkabért és annyi fizetést adni senkinek, amennyit a gazdag külföld, különösen Amerika adhat. Az itt üzött ipari foglalkozás még zsenge korát éli. Hazánkat századokon keresztül ellenség pusztította, iparunkat el-

nyomja az erőteljesebb osztrák ipar s erőinket le-kötö meg ma is az osztrák katonai hatalom. De, ha a nemzeti munka érvényesülésének itt pozíciót biztosítunk, államérdeket mozdítunk elő itt a há-társzél.

erő egy része, a, másrészt, hogy száz- és száz család megélhetését biztosítjuk, de különösen, hogy az ide települők a nemzeti közvagyonosodást s ezzel állami függetlenségünket mozdítják elő.

Mindezek olyan megszívlelendő indokok, amelyek a hivatottakat arra kötelezik, hogy az ide települők boldogulását biztosítsák. Az állam, a vármegye, a község és társadalom egyaránt hivatva vannak a lakásdrágaság folytán érezhető baj orvos-szerét megállapítani s az ide települők, az itt boldogulásukat keresők jólétét előmozdítani.

A bányáuzemet nagyarányokban fejlesztik, a zsilvölgyi vasutak bővítése ezer- és ezer dolgos kezét vesz igénybe még ezen évben, ami az emberek ide özőnlését fokozni fogja. De hogyan jutnak az ide özőnlők fedél alá, hol lesz a tűzhelyük, különösen azoknak, akik állandóan idetele-pülnek s nem a bánya szolgálatába lépnek. (Mert ezek elhelyezéséről, — ha nagy nehézségekkel is — a társulat gondoskodik).

A felsorolt körülmények most a tavasz kinyil-tával elodázhatlan intézkedéseket tesznek szükségessé.

A népesség rohamos növekedésével arányban kell foganatosítani azokat az intézkedéseket, amelyek az ideteleplők boldogulását, jogos igényeiknek kielégítését biztosítják a lakás kérdésétől eltekintve az élelemdrágaság nyomasztó terhének enyhítésé-vel is. Az észlelt bajok orvoslásáról már most, idejekorán kell gondoskodni.

„PETROZSÉNY ÉS VIDEKE” TÁRGÁJA.

Az akarat.

En ezt a cikkelyt válasz gyanánt írom egy a napokban kapott levélre, melyet küldője így irt alá: egy hűséges olvasója és így fejezett be: De kérem, ne vegye zokon öszinteségemet, mert én önt becsülöm.

Remélem, hogy az alábbiak bizonyosságot fognak tenni, hogy a levelet nem vettem rossz néven, sőt köszönettel; és hogy a becsülés tisztelt olvasóm és én közöttem kölcsönös.

A levél írója a transzcendentális erőkkal, a titokzatos mágiával és a koncentrált akarat rendkívüli hatóerejével foglalkozott cikkem ellen szólal fel. Az én tisztelt elégedetlenségemről ez a cikkely kapott ki. „Nem értem, szól a feddő levél, hogyan hihet a XX. század fia efféle dajkamesében. És hogyan hihet éppen Ön, aki eddigi cikkeiben minden költői tárgyalása mellett is a természet dolgainak pozitivistának mutatta magát . . . És ime, most hisz a természetfölötti dolgokban, sőt talán ön, Büchner és Moleschatt tanítványa — babonás is” . . .

Igy szól a levél. Ha küldője írói készségemet, a természettudományok népszerűsítésében követett modoromat gáncsolja, nem volnék arra kényserítve, hogy vele a nyilvánosság elé lépjek. De én hitemben, meggyőződésemben vagyok megtámadva, ami ezek hite és meggyőződése lehet . . . Az én álláspontomon levő ezrek nevében helyt kell hát állnom, meg kell álláspontomat védenem.

Mit is írtam hát én az inkriminált cikkben? Azt, hogy a természet megszámlálhatlan tüneménye távol

marad agyvelőnkől, mert nincs felfogására szánt érzék-szervünk és így nincs ut, melyen át tudatunkba juthatna. Meglevő érzékszerveink is oly fogyatékosak, hogy a külső világ számtalan erőnyilvánulása elhalad mellettük, anélkül, hogy rájuk hatna. Szóval: a föld nem csak az, aminek látni véljük, a természet nem az, aminek tartjuk. A külső világról nem kapunk teljes és tökéletes képet, csak hiányos és hűzagosat. Sőt amit észreveszünk, ahhoz képest, amit nem érzékelünk, oly semmiség, mint valamely parányi színlott egy óriási körképhez képest. Míg tehát mi észreveszünk szűk körére vagyunk korlátozva, a végtelen természet számtalan jelensége, tüneménye létezik körülöttük, anélkül, hogy csak sejtjenők is!

Tudásunk tehát véges és ha a vasgyűrűt, melyet szervi fogyatékoságunk körénk von, át akarjuk törni, sejtjelemre, hitre is szükségünk van, mert pusztá tapasztalással, materializmussal sokra nem megyünk. Rosszul jár a materializmus, midőn a hit dolgába avatkozik, mert midőn kezében a bontókéssel, szemén a mikroszkóppal, éles kritikával megdöbentő logikával mintegy leszűri mindazt, amit csodásnak, természetfeletinek tartottunk, akkor veszi észre, hogy gögös szűrőjén sok olyan marad még, ami kézzelfoghatatlan, bontókéssel, mikroszkóppal, kritikával és megértéssel dacol.

Ne értsen félre senki! Én egy pillanatig se állítom, hogy „természetfeletti” dolgokban hiszek. Sőt azt állítom, hogy ilyenek egyáltalán nincsenek és a természetföl-tiség — családás. Ott kezdődik, ahol szervi érzékelésünk végződik. Amennyiben ez a fölfogásom antagonizmusban lenne korunk tudományos felfogásával, annyiban rám foghatják, hogy — babonás vagyok és okkultista. Inkább ezt vállalom, semmint meggyőződésemből engedjek!

Hogy miért vagyunk mi, emberek valósággal süket-némák a természet sokfajta megnyilatkozásával szemben, azt nem tudjuk, de mivel a világon semmi sincs ok és cél nélkül, bizonyos, hogy szervi tökéletlenségünknek is oka van.

Mint sok más felől, az akaraterő mivoltáról is tájeko-zatlanok vagyunk. Meg kell jegyeznünk, hogy nem köznapi értelemről vett akaratról beszélünk, ama kitar-tásról, melynek győző hatalma a kitartó embert bizonyos célhoz segíti. Alább egy emberi képességről, egy erőről lesz szó, mely mint föltétlen engedelmisséget kö-vetelő szuverén lép föl s amely egy más emberi lélek produktumára, egy más akaratra hatva, azt megbénítja cselekvőképességében, mint ahogy legyőzi és megse-misíti az erősebb villamos áram a gyöngébbiket.

Akarat és villamosság . . . Ezek rokonfogalmak ama szempontból, hogy egyikről se tudjuk valójában, hogy micsoda? Mert mindkét erő csak hatásaiból ismeretes, a holt villamos erő épp úgy, mint az akarat élő ereje. Az utóbbi, bár általánosabb és az anyagi világtól függetlenebb, mégis kevésbé köztudomású. Eddig jó-formán csak a karakterét ismerjük, bár az ókor három népe: káldeusok, görögök és zsidók már sejtették léte-zését és hittek benne. Méretét, erejét azonban eddig senki ki nem számította. Meddig terjed, hol a határa, hol enyészik el és miképpen hat? Ezek oly kérdések, melyekre nem tudunk feleletet adni. Néha úgy tetszik, mintha ez a lelki fluidum pillanat alatt is határtalan tá-volságban és megbénító erővel működne, mint amaz esetekben is, melyeket Flammáron Camille az Urániá-ban föl-sorol. Egyáltalán a telepátia, hipnotizmus és a

Az új munkásbiztosítási törvény életbeléptetése.

A törvényhozás már megalkotta a munkásoknak betegség és baleset ellen való biztosításáról intézkedő törvényt, melynek végrehajtásával a kereskedelemügyi m. kir. minisztert bízta meg. Az életbeléptetési rendelet legközelebb várható, de ezt megelőzőleg a hazai kerületi betegsegélyző pénztárak országos központi bizottsága javaslatot terjesztett a miniszter elé azokra az intézkedésekre vonatkozólag, melyeket az új munkás biztosítási törvény életbeléptetése és gyakorlati alkalmazása céljából szükségeseknek tart s bejelentette, hogy gondoskodott a felállítandó országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosítási pénztár, továbbá az új törvény értelmében és szellemében átalakuló kerületi munkásbiztosító pénztárak alapszabálymintáinak, ügyviteli és kezelési szabályzatainak, szolgálati és fegyelmi szabályzatainak, végül az ügyvitelnél és a kezelésnél használandó összes könyvek és nyomtatványok mintáinak a rendszer, a forma és a tartalom szempontjából való elkészítéséről s kísérletet szándékozik tenni az orvosi kérdésnek az érdekelt pénztári orvosokkal folytatandó együttes és országos tanácskozás után való lehetőség szerinti méltányos és célszerű rendezésére nézve. Kiemeli a javaslat, hogy a törvény 196. §-a szerint megszűnő pénztárak beolvasztására és felszámolására nézve részben a végrehajtási rendeletben, részben pedig esetleg külön rendeletben kell egyöntetű határozmányokat közzétenni továbbá, hogy az új munkásbiztosítási szervezetet felülről lefelé kell kiépíteni, szükségesnek mutatkozik elsősorban az országos pénztár szervezése, hogy a helyi szervek átalakulásának munkálatait már az országos pénztár véghezviesse és dirigálhassa s azt tartja szükségesnek felvilágosítani, a mire nézve a törvény átmeneti intézkedései kiterjeszkednek és s a mire nézve a végrehajtási rendeletnek is kiterjeszkednie kell.

Ehhez képest javasolja, hogy 1907. július 1.-én a feloszlátandó pénztárak tagjai a jogfolytonosság érdekében rövid uton átmenetnek az illetékes kerületi pénztárak kötelekebe a ker. pénztárba pedig mindaddig, míg az országos pénztár átalakulásuk iránt nem intézkedik, jelenlegi szervezetükben végzik átmenetileg teendőiket.

A kerületi pénztárak átalakulásával egyidejűleg tétessék intézkedés a megszűnt pénztárak szabályszerű felszámolása iránt, melynek kezdő időpontja és időtartama (legfeljebb 3 hónap) fixirozandó.

Továbbá hogy az országos pénztár megalakítására vonatkozó előmunkálatokkal párhuzamosan, sőt már a törvény tényleges életbeléptetése előtt is elrendelheti és

foganatosíthatja az állami munkásbiztosítási hivatal országsszerte működő pénztárak útján azokat az összeírásokat, melyek ahhoz szükségesek, hogy bázisul szolgálhassanak a kerületi munkásbiztosítási pénztárak okés célszerű területbeosztásának és azon anomáliák megszüntetésének, melyek a területbeosztás tekintetében ez idő szerint fennállanak és melyek sem biztosítási, sem földrajzi tekintetben indokoltaknak nem tekinthetők, sőt iparosnépesség szempontjából határozott aránytalanságokat mutatnak.

Kíváncsún tartja a hazai kerületi betegsegélyző pénztárak országos központi bizottsága, hogy azok a tervezetek, melyek az országos pénztár alakuló közgyűlése elé lesznek terjesztendők a napibérosztályokra, a betegsegélyzési járulékszámok és a balesetbiztosítás veszélyességi táblázatára vonatkozólag, az országos pénztár közgyűlése előtt a központi bizottság véleményezése alá bocsátassanak.

Első teendője az igazgatóságnak az országos pénztár hivatali beosztásának és az alkalmazandó tisztviselők fizetési rangfokozatainak megállapítása.

Ezekre nézve a hazai kerületi betegsegélyző pénztárak országos központi bizottságának javaslata a következő:

A területbeosztás megtörténte után haladéktalanul intézkedjék az országos pénztár a kerületi pénztárak átalakulása és a feloszlátandó pénztárak beolvasztása, illetve felszámolása iránt.

Mulhatatlanul szükséges elsősorban a fizetési rangfokozatokba való besorolás s e végből a fizetési rangfokozatoknak az országos pénztár által való szabályozása és megállapítása.

A központi bizottság erre nézve a következő javaslatot terjeszti elő:

A vidéki kerületi munkásbiztosító pénztárak tisztviselői a taglétszám arányában osztassanak fizetési rangfokozatokba és pedig úgy, hogy

1. a 10.000-nél nagyobb taglétszámmal bíró pénztárak vezető tisztviselői "igazgatók, vagy útkárok" évi fizetése 4800 koronában és 600—600 koronás ötödéves korpótlékban állapíttassék meg;

2. a 10.000-nél kisebb, de 5000-nél nagyobb taglétszámmal bíró pénztárak vezető tisztviselői évi fizetése 3600 koronában és 400 koronás ötödéves korpótlékban;

3. az 5000-nél kisebb, de 3000-nél nagyobb taglétszámmal bíró pénztárak vezető tisztviselőinek évi fizetése 2600 koronában és 300—300 koronás ötödéves korpótlékban, végül

4. a 3000-nél kisebb taglétszámmal bíró pénztárak vezető tisztviselőinek évi fizetése 2000 koronában és

200—200 koronás harmadévi korpótlékban állapíttassék meg.

A pénztárak többi tisztviselői rang- és foglalkozási szerinti sorrendben a vezető tisztviselő fizetési osztályától lefelé számíthatandó fizetési osztályokba sorozandók.

Minden tisztviselő a fizetésének és rangjának megfelelő lakbért kapja azon lakbérosztály szerint, mely működési helyére nézve az állami tisztviselők részére meg van állapítva.

Kiküldetések és hivatalos utazások alkalmával minden tisztviselő a fizetési rangosztályának megfelelő napidíját számíthatja fel a vasuti költségen és a kocsi-béren kívül.

Mint hogy előreláthatólag újabb tisztviselői állások szervezésére is szükség lesz, már kezdetben szabályozandó a tisztviselők alkalmazásának és véglegesítésének a módja, előléptetés stb. esetén az addig szerzett jogok épségben tartandók.

A fizetési osztályokba sorozással, a tisztviselők hivatali beosztásával együtt azon szabályzatot terjeszt, melyet a központi bizottság felterjeszt, rendezendő a tisztviselők szolgálati viszonya, szabályozandó a fegyelmi ügy és intézkedés teendő a központosítandó nyugdíjintézet felállítására iránt.

(Vége köv.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Esküvő.** Dr. Gerbert Ottó, a petrozsényi járás t. szolgabírája f. hó 13-án déli 12¹/₂ órákor esküszik örökhűséget Budapesten Eperjesy Olga urleánynak.

— **Halálozás.** Molnár Károly a Steiner R. nyomda könyvkötője f. hó 4-én d. e. 11 órákor életének 49-ik, házasságának 19-ik évében rövid szenvedés után meghalt. Hült tetemei f. hó 6-án d. u. 4 órákor a petrozsényi temetőben az ev. ref. egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyezték széles körben nyilvánult részvét mellett. A gyászoló családon kívül kisorut helyezett ravatalára: „Igaz részvételt — Steiner R.” „Munkás társunknak — A petrozsényi nyomdászársak”, felirattal. A derék, szorgalmas iparos halálát özvegye szül. Kovács Mária, valamint gyermekei Lajos, Károly, József és Elemér, fájdalomtól megtört szívvel gyászolják.

— **Meghívás.** A vármegyei kir. tanfelügyelőség mult hó 28-án kelt 1610/907 sz. a. Nána Aurélt a petrilla-deákban áll. iskola és községi óvoda, — Bácsy Frigyes pedig a lonyaygyarmati áll. iskola igazgatójával bízta meg.

hipnotikus gyógykezelés összes esetei ide tartoznak. Lásunk néhány érdekes esetet.

Paul Jean írja egy levelében: egy nagy társaságban történt, hogy szomszédom, Kamarov asszony minden látható ok nélkül egyszerre elcsúszott, szivdobogást kapott, ájultozott, végre letargikus álomba merült . . . és senkinek sejtelt se volt róla, hogy mindez én idéztem elő pusztán akaraterővel . . .

A mágikus erő létezését a szimpatikus gyógykezelések is bizonyítják, amit maga az óvatos és nagyon is realisztikus Verulami Bacon is megerősít, midőn saját tapasztalataiból sorol föl oly eseteket, melyekben pusztán ráolvasással gyógyítottak orbáncot és hideglázat . . . Egy nancy-i öreg orvosnak, Liebault doktornak esetei még érdekesebbek. Nála mindennap átlag ötven beteg fordult meg, s két tudós német orvosnak: Schrenknek és Notzingnak, akik őt fölkeresték, előadásából tudjuk a következőket: Liebault egy fiatal leányt szuggesztió által hipnózisba ejtett és felszólította Notzingot, hogy érintse ujjával bárhol a leány karját. A német orvos a jobb alsó karra egy kettős keresztet rajzolt ujjának oly gyöngéd érintésével, mely a bőrön semmi nyomot se hagyott. Ezután Liebault a megbénított akaratú leánynak azt szuggesztálta, hogy amint delejes álmából fölébred, fájni fog, melegezés végett a kályhához megy s annak ajtaján megégeti magát . . . A leány most felébredt és a husz fokos nyári melegben fájni kezdett. Az ablakokat gondosan becsukta, aztán a hideg kályhához ment, hogy ott melegedjék. Jobb alsó karjával a tűzhelyhez ért és fölcsikoltott. Ugyanakkor a bámuló Notzing észre vette, hogy a leány karján, ott, ahol azt érintette volt, pirosan az összefutott vértől egy könnyű égési seb tűnik elő . . . Ez a lenyűgözött lélek műve volt, amely a leány testét létrehozta, föntartotta s tetszése és külső befolyások szerint organizálta.

A régi buvárokodók közül Teofrasztosz hoz föl érdekes tanúságtételeket a mágia lehetőségére s különösen arra, hogy az azt mozgató erő, az akarat.

„ . . . Ha valaki iránt ellenséges érzülettel viseltetem, írja Teofrasztosz, módomban áll, hogy lellem erejével, — testem segédkezése nélkül — az illetőt megbénítsam . . . Mert tudjátok meg, hogy az akaratnak feltétlen hatalma van, hogy például az átok, mely egy átértett erős óhajtasból fakad, okvetlenül fog, ha az én akaratom ellenségetem meg tudja bénítani . . . Az akarat azonban csak akkor érvényesül, ha az ember szívből óhajítja és ugyanakkor az az óhajítás villámsebességgel születik meg.

„ . . . Mért fáj és miért, ha oly kegyetlenül az átok? Mert szívből jön. A szülői átok is szívből fakad és ezért teljesedik is . . . Az ígézet ellen nem véd semmi páncél, mert az a belső embert, a szellemet sújtja. Nagy hatalom ez! Ha mi, emberek, ismerünk belső világunkat, tán semmi sem volna előttünk lehetetlen. Tán magát a világot át tudnók formálni! . . .

Lead Jane, a misztikus teozófia híres nőapostola is hasonlóképp vélekedik. A „Kinyilatkoztatások kinyilatkoztatása”-ban ezeket írja:

„A mágikus erő azt, aki felhasználni tudja, oly mindenhatósággal ruházta föl, hogy az egész teremtség, az állat-, növény- és ásványvilág fölött uralkodhat. Ha többen egy ilyen akaratban egyesülnek, tán a természet is regenerálható volna.”

Végül álljon itt az a bizonyos akarat-élettezésének és hatóerejének, melyet már más alkalommal futólag érintettem. Az illető szavahihető magyar szonambula följegyzései itt vannak az asztalomon és azok közt találok alig pár nappal ezelőttről a következő adatot: „1906. június 24. — Ma a klubban folytattam megfigyeléseimet a transzcendentális erőkről. Azt az asztalt választottam ki, ahol G. királyi tanácsos és B. dr.

már felőrája kártyáztak. B. egyre veszített és rosszkedvű volt. Ne busuljon — mondtam neki vidáman — ezt a partit már ön fogja megnyerni . . . G., aki éppen osztott, hangosan felkacagott hallván kijelentésemet, mire én kissé epésen jelentettem ki: Nos hát, nemcsak a következőt, hanem egymásután öt partit fog B. nyerni, mert én a k a r o m, hogy nyerjen . . . A játék újra kezdődött és B. dr. egymásután megnyerte az öt partit. G. igen desperált volt, különösen nézett réám, mintha félne tőlem és láttam arcán, hogy örömmel veszi távozásomat. Folytatták a játékot és B. azontul, mint másnap hallottam, egyre veszített.”

Eddig a feljegyzés, melyet előttem azóta maguk az említett országos neví résztvevők is megerősítettek. És ilyen számtalan van még a kezeim közt levő füzetben. Van olyan is, melyben a följegyző arról tesz említést, hogy ezzel vagy amazzal szemközt hiába feszíti meg akaratát, amazokat csak olykor küzdheti le, vagy egyáltalán nem is. De akármilyen eredménytelen küldte is aktivitásba a maga akaraterejét, a végén mindig testi kimerültséget, fizikai fáradtságot érzett. „A rezervóór érezhetné így magát, — írja saját szavaival, — midőn belőle már sok vizet kieresztettek. Belőlem is nyilván hiányzik valami, ami előbb, az akarat-erő megfeszítése előtt megvolt s amit utóbb pótolni kell, hogy potenciális frissességemet újból visszanyerjem.

A mágikus erő tehát nyilván létezik, sőt mint a fentiekből látható, bizonyos mértéke is van: az elfáradás, mely után erőgyűjtésnek kell következnie. Mint ahogy a leydeni palackot újból és újból meg kell tölteni villamos energiával, ha az belőle már kisugárzott.

Nagy dolgok nyitját fessegeti hát a kutatás, midőn ezzel az új ismeretlen erővel foglalkozik, melyről komoly embernek ma is csak suttogva szabad beszélnie, ha azt nem akarja, hogy rásüssék az ostoba képzelgésnek, a babonának vádját.

S. B.

— **Jegyzőválasztás.** Az elmúlt héten a hátszegi járásban Nyíres falván az újonnan szervezett körjegyzői állást töltötték be s egyhangulag Oprea Miklós petrozsényi illetőségű bácsi segédjegyzőt, jeles képzettségű okleveles jegyzőt választották körjegyzővé.

— **Közigazgatási bejárás a piski—petrozsényi vonalon.** Megemlékeztünk arról a nagyarányú vasutépítésről, mely a piski—petrozsényi vonal kibővítését, illetve parallel vonal létesítését célozza, s amelyet a rendkívül élénk forgalom tett elodázhatatlannal szükségessé. A vezetőség úgy látszik már kész tervvel lépett elő, mert múlt hó 21-én meg is kezdték a vonal közigazgatási bejárását. A vasúti és hajózási főfelügyelőség a magyar államvasutak ezen fent említett és a petrozsény—livazény—lupényi helyiérdekű vasut vonalán létesítendő ezen vasúti építkezést „sürgősen szükségesnek” jelentette ki és ezért tüzte ki a bejárást a következő létesítményekre: 1. a Petrozsény állomás előtt létesítendő kocsitároló vágányokra; 2. Petrozsény állomástól a nyugati tárnához vezető második vágányra; 3. Vulkán állomásból kiágazó rakodóvágányra és 4. Lupény állomás kibővítésére. Az eljárás március hó 21-én Piskin, 22-én Petrozsényben és 23-án Vulkánban tartott meg. A törvényhatóság részéről Szentiványi aljegyző, a közigazgatási bizottság részéről pedig Kolumbán Samu kir. mérnök voltak a kiküldöttek.

— **Felhívás minden építőmunkáshoz.** Azokat a munkásokat, akiket a szocialista szervezetek tagdíjak nemfizetése miatt, vagy bármely más okból üldöznek, ezen felül szólítjuk, hogy úgy most, mint a jövőben is bármikor, a „Petrozsény és Vidéke Építő-Iparosok Szövetsége” munkaközvetítőjében (Kossuth Lajos-tér 767. sz. Krausz-féle ház) jelentkezzenek, miután a munkaközvetítő minden egyes munkást munkába állít és a jogtalan zaklatás ellen megvédelmez a Petrozsény és Vidéke Építő Iparosok Szövetsége.

— **Disznócsempészés.** Még alig pár hónapja annak, hogy a szurduki csendőrs két derék tagja Szőke János őrmester és Popa András csendőr Aninoszán egy kőrmönfont disznó lopási esetet ügyesen kiderítettek, már ismét ugyan ezek az emberek egy másik, de sokkal nagyobb eset kiderítésével tették a nevüket becsültté. F. hó 24-én este kilenc óra körül nevezettek járőrbe mentek s az iszkronyi fűrésztelép mellett levő tisztáson egy csoport embert láttak mozogni. Tizenketten, tizenegyen lehettek az ipsek. A szemfüles őrmester figyelmezteti társát a körülményre s óvatossággal közelítenek a csoporthoz. Nem elég zajtalanul azonban, mert a csoportott vagy a föld nyelte el, vagy kámforrá váltak. Helyettük azonban tizenkét jól megtermett oláhországi disznót vehettek pártfogásukba, melyek bár egyik szőke, másik barna volt, mindannyian megérdemelték egy a gardirozást épen úgy, mint a hosszú kést. (Kövérnek voltak a kedvesek.) Természetes, hogy az őrmester is, a csendőr is megőrültek a jó fogásnak s habár a hajtók elillantak is ennyi kárpótás maradt legalább kirándulási eredménnyül. A megejtett eladási aktus után maradt 1910 korona összeg, ami eléggé mutatja Románia szülötteinnek értékét és megtermességét. A derék csendőrök jutalma a kötelesség teljesítés tudata, ami a legszebb jutalom, de ennek koronája az elismerés amit megérdemelnek, mert a vagyon biztonság felett örködésükkel erre a legnagyobb mértékben rászolgáltak.

— **Az állattenyésztés érdekében a földmívelésügyi m. kir. miniszter felhívta a vármegye közönséget,** miszerint az érdekeltet azonnal utasítsa, hogy amennyiben a köztenyésztésben mutatkozó bika- és kasszüköségüket állami közvetítéssel kárbiztosítás, esetleg részletfizetés és méltánylást érdemlő esetekben bizonyos százalékos árendamódot elnyerése mellett öhajtanak fedezni, ily irányú kérelmükkel forduljanak mielőbb az illetékes m. kir. állattenyésztési felügyelőséghez. Egyidejűleg értesítette a vármegye közönségét, hogy adományként apaállatokat nem engedélyez, hasonlóan nem hajlandó az állami közvetítéssel elhelyezett apaállatok vételára fejében elvállalt fizetési kötelezettségeket sem egészen, sem részben elengedni, — sem pedig a fizetési határidő meghosszabbítását engedélyezni, miért is ily értelmű kérvények felterjesztése a jövőben mellőzendő.

— **Nemzetközi sütőipari kiállítás Budapestén.** A Magyar Sütők Országos Szövetsége a folyó évi május és június hónapokban a városliget egész területén és az iparsarnokban Wekerle Sándor miniszterelnök és Kossuth Ferenc disznócsempészés mellett nagyszabású nemzetközi sütőipari kiállítást rendez. A kiállításon bemutatásra kerülnek 10 csoportban: A sütőipar fejlődése a föld egész területén; a sütőipar nyersanyagjai és segédanyagok; élesztő-anyagok; sütő-gépek, berendezések, mű-

kemencék, sütődék világítása; szállító-eszközök; csomagoló-eszközök; sütő-ültetvények, egyenruhák, ruhaneműk; reklámecikkek, üzletberendezések, munkáslakások, cimtáblák, falragaszok; sütőipari szakirodalom; történelmi kiállítás, régiségek stb. Az egyes csoportban jutalmazások lesznek. Mint az egész csoportbeosztás mutatja, a kiállítás rendkívül érdekesnek ígérkezik. — Az építkezéseket a legnagyobb körültekintéssel folytatják és körülbelül május 1-ére be is fejezik, úgy hogy a kiállítás megnyitása május hó 11-én megtörténik. A kiállítás iránt a külföldről is a legnagyobb érdeklődést tanúsítják, miért is a pénzügyminiszter a külföldről érkező szállítmányokra és kiállítás tárgyakra jelentékeny szállítási kedvezményt engedélyezett. A Magyar Sütők Országos Szövetsége pedig a kiállítás vidéki látogatásaira való tekintettel, a kereskedelmi minisztertől a magyar államvasutak összes vonalaira kedvezményes személyszállítási díjak engedélyezését kérelmezte. A nemzetközi sütőipari kiállítás iránt érdeklődők közelebbi felvilágosítást a Magyar Sütők Országos Szövetségétől (Budapest, VI., Gyár-utca 36.) nyerhetnek.

KÖZGAZDASÁG. Sövények madárvédelemnek.

Minden nagyobb kert a szabadban, szőlő- és gyümölcskerteket nem deszkakerítéssel, hanem élő sövényekkel kellene körülvenni. Minden élő kerítés és még gondozatlan, közönséges sövények is mezők szegélyén, birtokok határolására stb. ültetve a földdarab, sőt az egész vidék szépítéséhez nagyban hozzájárulnak. Kiváló előnyökkel azonban azáltal érünk el, hogy az összes, de különösen az éneklő madaraknak az által jó oltalmat nyújtunk, mert a madarak a sövényeket mindig szívesen keresik fel fészekrakásra, azokba befészkelnek és háborítatlanul szaporodnak. Mindenütt, hol az udvar, kert sűrű és csak kevésbé gondozott sövényvel van körülveve, ott örömet fogunk a madárdalban, madáreszergésben találni és a hasznos dalosokat, mint szívesen látott főregirtókat lakhelyünk közelében üdvözölhetni.

Legjobb sövényesemetéink 1. akác, 2. Gleditschia (lepényfa), 3. Maclura. Mind a három fajta tüskés és ezáltal betolakodók ellen védelmet nyújtanak. Igen jó és sokat dícsért a galagonya (Crataegus) de ez csak északi vidékekre megbecsülésre méltó, éghajlatunk alá azonban nem alkalmas, mert itt a hernyók sok évben óriási módon pusztítanak, a galagonya pedig hernyókkal mindig teli, ugyszólván a kártékony férgek költőhelye.

Magas sövényeknek mezők, községek, dűlők határolására az összes fáneműk igen alkalmasak és szépek; különösen akác, jávor, nyír, kőris, tölgy, eper, nyárfa, hárs, sofora, szil stb. Igen szépek és folyton zöldek a fenyőfélék és tobozok, a legjobb azonban a boróka és Thuja (életfa), mivel ezeknek növése nem igen magas, de rendkívül sűrű.

Minő fákot ültessünk?

Az ültetendő fák megválasztása elsősorban a használat célja, azután, részben az éghajlati és részben a talajviszonyoktól függ. A legnagyobb hasznát a gyümölcsfák hozzák, azonban ezeket nem lehet mindenütt előnyösen alkalmazni, nem is felelnek meg mindennütt a célnak, miért is sok helyütt árnyék- vagy sorfákat kell ültetni. A gyümölcsfák közül a dió, alma, körte, cseresznye és szilva hozza a vidéknek a legnagyobb hasznát és ezek közül nagyobb ültetvényekhez első sorban az alma, szilva és dió ajánlható; végtelen vagyon lehetne ezen 3 gyümölcsfajból meríteni, ha sok tájék területét ezen három gyümölcsfajjal beültetnék és óriási hasznát hajtának a dióerdőségek ott, a hol jelenleg dombokon, hegyoldalokon csak juhlegelők léteznek, a mely területek a diótermelések részére mintegy teremtvé vannak. A dió valamennyi gyümölcs közt a legjobb kivitelű cikk, és hónapokon át jól eláll, anélkül hogy kárt szenvedne. A nagyban vásárlók csak oly helyeket látogatnak, ahol nagy kivitel van.

Árnyék-, sorfák nagy számban és mindenütt ajánlhatók. — Szép árnyék elérésére, nem tulsűrű ültetvények ajánlatosak, olyanok, melyek a lég szabad mozgását nem gátolják. — Sűrű árnyékot nyújtanak, a gesztenye, dió, szilva, hársfa, nyárfa, Ailanthus, Juglans americana, Catalpa és kőrisfa; félárnyékosok: az akác, Gleditschia, Celtis, jegenyenyárfa és pyramisakác. — Sovány, száraz és rosz talajban még mindig jól megterem az akác, kőrisféle jávor, Gleditschia, Ailanthus, hársfa, szilfa és nyárfa. Jó talajban egy a felsorolt fajok mint minden más fák megterem. — Nedves talajban jól megterem a fűz, kőrisfa, égerfa és nyárfa; sövényekhez

és élő kerítésekhez a legjobbak: az akác, Gleditschia, Maclura, galagonya, fűz és borbók, továbbá tüleve-lük, mint a fenyők, vörösbörök, tiszafa és életfák kiváló szépek.

Mühle Vilmos.

Felelős szerkesztő: Zádory Károly.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Szám 1218—907. tkvi.

Árverési hirdetmény és feltételek.

Dr. Ábrahám József ügyv. által képv. Fehér Ignác végrehajtónak Bretterebner Miklósné sz. Feiksmann Lujza végrehajtási szenvedő elleni végrehajtási ügyben a végrehajtási árverés végrehajtónak 167 kor tőke, ennek 1906 évi július 20 napjától járó 5% kamatai 33 kor. megállapított eddigi a jelen kérésért 23 kor. megállapított költség iránti követelése kielégítése végett a dévai kir. törvényszék puji kir. járásbíróság területén lévő Petrozsény község határára fekvő a 674 sztkjvben A. I. 2. rdsz. 177 hrsz. kőház és udvarból végrehajtást szenvedő 1/2 rész jutalékára 680 kor. a livazényi 738 sztkjvben A. 1. rdsz. 1878/2. hrsz. kőház és udvarra 3200 kor. összesen 3880 kor. kikiáltási árban elrendeltetik.

1. Az árverésre határnapul 1907. évi április 22-én d. e. 10 órája Petrozsény községhez tartozó kitiizetik.

2. Árverezni szándékozók tartoznak minden egyes ingatlan kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy óvadék képes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

3. Vevő köteles a vételár két egyenlő részletben és pedig az első az árverés napjától számított 30 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 45 nap alatt minden egyes vételári részlet után járó 5% kamatokkal együtt a hátszegi kir. adóhivatal, mint bírói letéti pénztárnál befizetni.

4. Vevő köteles az ingatlanokat terhelő és az árverés napjától járó adókat és átruházási illetékeket viselni.

5. Vevőnek a vételi bizonyítvány az árverés jogerőre emelkedése után fog kiadni mikor is a megvett ingatlan birtokába léphet, de a tulajdon javára csak a vételár és kamatainak lefizetése után fog bekebelezetni.

6. Ezen hirdetmény és feltételek a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál, Petrozsény és Livazény község előjáróságánál megtekinthetők.

7. Az elrendelt árverés a fenti tkjvben feljegyzettni rendeltetik.

A kir. járásbíróság, mint tkvi hatóság.

Hátszeg, 1907 február 6-án.

Csiszér Gábor,
kir. albiró

A „PETROZSÉNYI TAKARÉKPÉNZTÁR R-T.”
a nála megüresedett

gyakornoki állásra

pályázatot hirdet.

Javadalmazás évi 960 korona és az alapszabályszerű jutalék.

Az állás lehetőleg azonnal, de legkésőbb f. évi április 15-ig elfoglalandó.

Oly pályázók, a kik már pénzügyi gyakorlattal bírnak és a román nyelvet beszélik, előnyben részesülnek.

A bizonyítványokkal felszerelt kérvények legkésőbb f. évi április 10-ig fenti intézet igazgatóságához intézendők.

Petrozsény, 1907. március hó 28-án.

Az igazgatóság.

Akik az ügynököket mellőzni akarják

és jelzálogos kölcsönöket, olcsó kamattal
mellett keresnek, azok forduljanak

MUNTYÁN TIVADAR-hoz,

aki ingyen szolgál felvilágosítással és utbaigazítással.

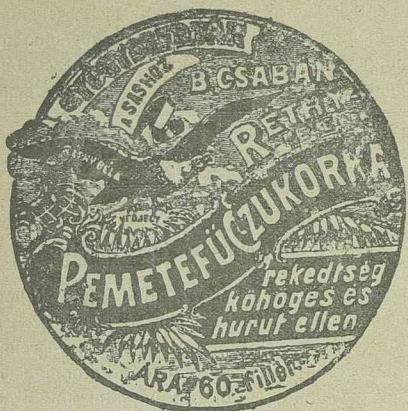
A jelzálogos bizt. és törlesztési kölcsönök:

Belsőségekre 5 1/2%

Birtokokra 4 1/2%

Lakik: Zárdaépület emeletén, Petrozsényben.
Levélbeli tudakozásoknál válasz-bélyeg csatolandó.

— Kivánságra házhoz is elmegy. —

Köhögés, rekedség és hurut ellen nincs jobb a

RÉTHY-féle pemetefü cukorkánál

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

Uj üzlet.

Petrozsényben a fő-utcán Gruber-féle házban

butor és kárpitos

műhelyt nyitottam, hol kárpitos munkák javítását jutányos áron eszközök.

Goldstein Albert.
kárpitos és butorraktáros.

Papir-, rajz- és írószerraktár.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke n. é. közönségének tisztelettel tudomására adni, hogy 1893. év óta tennálló **papirkereskedésemet** ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégítem. **Tanszerek, rajz- és írószközök** nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: **irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák** stb, kereskedésemben jutányos árban kaphatók.

KÖNYVNYOMDA.

Midőn a kultúra tért hódított a Zsilvölgyben, Petrozsényben **nyomdát** állítottam, majd hirlapot indítottam, hogy a sajtó erejével szolgáljam a hazafias törekvést. A kezdet nehézségeivel küzdve anyagi áldozatok meghozatalával tartottam fenn s oda fejlesztettem a nyomdát, hogy a legmeszebb menő igényeket a legjutányosabban kielégíteni képes vagyok; miért is a n. é. közönség szíves támogatását kérem.

KÖNYVKÖTÉSZET.

A művelt közönség folyton fokozódó igényeinek kielégítését szem előtt tartva **könyvkötészetet** rendeztem be s ebbe a szakmába vágó munkálatok teljesítését megelégedésre s a legjutányosabban elvállalom.

Tisztelettel:
FIGULI ANTAL.

ÉLŐKERÍTÉS.

GLEDITSCHIA, ÉLOSÖVÉNY.

Bármily talajban gyorsan fejlődik, sűrű, nagy tűviseivel embernek és bármily állatnak ellentáll, kitart 70-80 évig, nevelhető oly sűrűn, hogy apró csirke, malac stb. sem mehet át; ez a legolcsóbb örökös áthatatlan kerítés. Főelőnye még az is, hogy egész május közepéig a legjobb eredménnyel ültethető, mert a csemeték felásva jeges pincében tartatnak. Ezer darab 12 korona, rendszeren ültetve 50 méter kerítéshez elég. Nyomatott ültetési és kezelési képes utasítást minden rendeléshez adok. Akinek élőkerítés nem felel meg, szállíthatók sodronyszövetet, a legtükrösebb gyártmányt, oleoson 100, 150 és 200 cm. széleset.

Szőlőlugas

minden háznak legszebb dísz, egy gyűjtemény 8 fajtából 20 tő, egy tő 2-300 fűrtöt terem.

Szőlőoltványok

táblás ültetések és hiányok pótlására, 60 legkiválóbb bor és csemege-faj, szigorúan válogatott, tökéletes forradásu

és fajtiszta, duggyökerű példányok.

Delaware sima vessző, minden szál megfakad, csak az a legnemesebb faj, melyből én 18 év alatt 40 holdat ültettem, 35 hektót terem holdanként, bora édes, erős, oltani, permetezni nem kell és kezeléséhez semmi tudomány sem kell ezért ellensége sok tudományos szőlőintéző.

Bővebb leírást és képes árjegyzéket tanulságos tartalommal és mindenhez teljes tájékoztatóval ingyen és bérmentve küld:

NAGY GÁBOR szőlőnagybirtokos, Nagy-Kagya.
Levelezés minden nyelven.

Eladó ház telekkel.

A Sándor György gyermekei néven álló ház és telek Petrozsényben a vasút után örök áron szabad kézből

ELADÓ.

Értekezhetni SÁNDOR GYÖRGY tanítóval, Lupényben.

Krausz József

óra, kerékpár, varógép

és gramophon raktára -

PETROZSÉNY.

Óra, ékszerjavító műhely jótállás mellett.

GRAMOPHONOK kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók. ==

Választék legújabb felvételű gramophon lemezek és fonográf hengerekben.

ELVÁLLAL acetylen világítás teljes berendezéseket jótállás mellett. ==

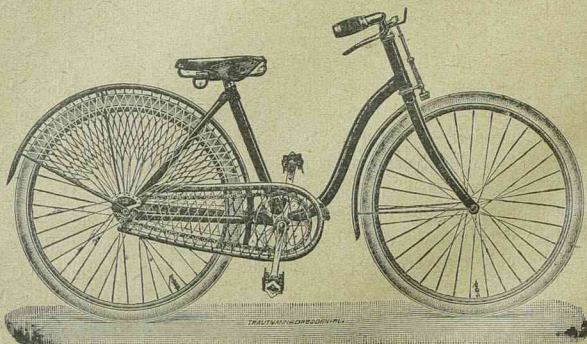
Valamint azokhoz égők, üvegek és csapok mindig raktáron kaphatók. ==

ÓRÁK és ÉKSZEREK legjutányosabban áron és jótállás mellett kaphatók. ==

KERÉKPÁROK csakis jó és elsőrendű minőségűek, amik kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók. ==

Ugyszintén ezekhez való alkatrészekből állandó nagy raktár van készletben. ==

Szemüvegek, orrcsipek, továbbá hő- láz- és szesz mérők nagy raktáron.